

# دانشنامه روش‌های آینده‌پژوهی

برای محققان حوزه سلامت

مؤلفین:

مصطفی حسینی گلکار

سید درویش استیلا رضا دهنوی

آلوسا پریشیخیم

پژوهشگر آینده‌پژوهی در سلامت

با همکاری موسسه فرهنگی هنری حایم

عنوان و نام پدیدآور : دانشنامه روش های آینده پژوهی برای محققان حوزه سلامت/مؤلفین مصطفی حسینی گلکار ...  
و دیگران  
مشخصات نشر : تهران: سبز رایان گستر، ۱۳۹۵.  
مشخصات ظاهری : ۵۶۰ ص.  
شابک : 978-600-416-228-9  
یادداشت : مؤلفین مصطفی حسینی گلکار ، سمیه نوری حکمت ، رضا دهنویه ، آتوسا پورشیخعلی.  
یادداشت : نمایه.  
موضوع : آینده پژوهی  
موضوع : Forecasting -- Study and teaching  
موضوع : سلامت پروری -- تحقیق  
موضوع : Health promotion-- Research  
رده بندی دیویی : ۰۰۳/۱  
رده بندی کنگره : CB۱۵۸/د۲۱۲  
شناسه افزوده : حسینی گلکار، مصطفی، -۱۳۶۱  
شماره کتابشناسی ملی : ۶۱۶۸۲۱  
وضعیت فهرست نویسی : فیا

نام کتاب : دانشنامه روشهای آینده پژوهی برای محققین حوزه سلامت  
مؤلف: مصطفی حسینی گلکار-سمیه نوری حکمت-رضادیه-آتوسا پورشیخعلی  
ناشر: سبزرایان گستر  
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۶-۲۲۸-۹  
نوبت چاپ: اول  
تعداد صفحه: ۵۶۰ ص  
تاریخ نشر: ۱۳۹۶  
تیراژ: ۱۰۰۰ عدد  
قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان  
آدرس: تهران خیابان ۱۲ فروردین پ ۲۸۶ واحد ۱ ط ۳  
تلفن: ۶۶۴۱۶۵۶۵

# دانشنامه روش‌های آینده پژوهی

## فهرست اجمالی

|     |                                                           |
|-----|-----------------------------------------------------------|
| ۳   | دانشنامه روش‌های آینده پژوهی                              |
| ۲۷  | فصل اول: دیدگاه‌های آینده پژوهی                           |
| ۷۹  | فصل دوم: روش‌های آینده پژوهی                              |
| ۳۹۱ | فصل سوم: موردکاوی، سم‌رو، ها، در حوزه سلامت و نکات تکمیلی |
| ۴۷۳ | سخن آخر                                                   |
| ۴۷۹ | پیوست‌ها                                                  |
| ۵۳۴ | فهرست تفصیلی                                              |
| ۵۳۴ | نمایه‌ها                                                  |

مرکز رو به جلو بدون درک مناسب از آینده می تواند مخاطرات جدی برای سلامتی به همراه داشته باشد و در بخش پیچیده و حیاتی سلامت، این عواقب می تواند حیرت انگیز تر باشد. با توجه به اهمیت تقویت شناخت از آینده در نظام سلامت کشور، روهشکده آینده پژوهی در سلامت با مأموریت کشوری توسعه دانش آینده پژوهی تمرکز خود را بر این موضوع قرار داده است. این پژوهشکده دارای پنج مرکز تحقیقاتی زیر می باشد<sup>۱</sup>:

#### ۱- مرکز منطقه‌ای آموزش نظام مراقبت اچ‌آی‌وی/ایدز

مرکز منطقه‌ای آموزش نظام مراقبت اچ‌آی‌وی/ایدز، به عنوان اولین مرکز آموزش نظام مراقبت، پایش و ارزشیابی نظری ایدز در منطقه مدیترانه شرقی از سال ۱۳۸۷ آغاز به کار کرده است. این مرکز به عنوان اولین مرکز همکار سازمان جهانی بهداشت در زمینه مراقبت اچ‌آی‌وی/ایدز در منطقه مدیترانه شرقی و شمال آفریقا (MENA) شناخته شده است. در این همکاری مستمر و مناسب مجازی بین اعضای فعال این مرکز که در کشورهای مختلف دنیا مستقر هستند، وجود دارد.

<sup>۱</sup> همچنین پژوهشکده، ناشر "مجله بین‌المللی مدیریت و سیاستگذاری در سلامت" است. این مجله با رویکرد انتشار آخرین یافته‌ها و تجربیات در حوزه سیاستگذاری و مدیریت در سلامت از سال ۱۳۹۱ فعالیت خود را آغاز نموده و توانسته است با سرعتی مناسب در پایگاه مقالات (PMC) PubMed Central ایندکس شده و موفقیت چشمگیری در جلب همکاری نویسندگان مطرح بین‌المللی داشته باشد.

## ۲- مرکز تحقیقات انفورماتیک پزشکی

مرکز تحقیقات انفورماتیک پزشکی به عنوان اولین مرکز تحقیقاتی در زمینه انفورماتیک پزشکی در کشور، فعالیت خود را از سال ۱۳۹۰ آغاز کرد. در حال حاضر این مرکز در حوزه های کاربرد داده‌ها و سیستم‌های اطلاعاتی، ارزیابی و تقاء سیستم‌ها و طراحی و توسعه سیستم‌ها در حال فعالیت است. همچنین یکی از حوزه های تمرکز این مرکز با دارا بودن تخصص مرتبط، پزشکی از راه دور (تله‌مدیسن) می باشد.

## ۳- مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت از مهرماه سال ۱۳۹۱ فعالیت خود را آغاز داده است. این مرکز تمرکز فعالیت های خود را به مواردی چون نشاط اجتماعی، جهاد سازشی، عدالت در سلامت، گروه های آسیب پذیر جامعه (سالمندان، کودکان و...)، اعتیاد و بیماری های غیرقابل واگیر اختصاص داده است. کاربردی نمودن این حوزه ها در جامعه تحت پوشش، یکی از نقاط قوت این مرکز می باشد.

## ۴- مرکز تحقیقات مدل سازی در سلامت

مرکز تحقیقات مدل سازی در سلامت در اسفندماه ۱۳۸۹ آغاز به کار نمود. در سال ۹۴ از طرف وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، مأموریت کشوری توسعه دانش مدل سازی در بخش سلامت کشور به این مرکز واگذار گردید. این مرکز می کوشد تا از طریق مدل سازی مفهومی، ریاضی و آماری در قالب پژوهش های بنیادی و کاربردی زمینه بررسی دقیق تر مسائل پیچیده کنونی و آینده حوزه سلامت و تصمیم سازی برای حل این مسائل را فراهم نماید.

## ۵- مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت

مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت از ابتدای خرداد ماه ۱۳۸۹ آغاز به کار کرده است. این مرکز هم اکنون در زمینه های مطالعاتی مختلف نظیر فلسفه سلامت، فقه الحدیث، پزشکی خانواده، تخصیص منابع، مدیریت تغییر، مدیریت تیم، سبک زندگی سالم، مدیریت دانش، حسابداری و مدیریت مالی با نگاهی به آینده به فعالیت می پردازد. یکی از توانمندی های این مرکز تولید مولتر مدیانی نخب رفتار در بخش سلامت کشور می باشد.

از جمله اراست های تهریف شده در راستای ماموریت کشوری توسعه دانش آینده پژوهی سلامت کشور، تدوین این دانش با روش های مختلف نظیر انتشار کتب مرجع می باشد. کتاب حاضر ضمن فراهم آوردن دانش مناسب در زمینه روش های مختلف آینده پژوهی با ارائه برخی مثال های موردی از حوزه سلامت قابلیت استفاده از روش های آینده پژوهی در بخش سلامت را نشان می دهد. امید که با تدوین این مجله به گامی هرچند کوچک در راستای استفاده از دانش کاربردی آینده پژوهی در بخش سلامت کشور برداشته شده باشد. جا دارد که در اینجا از زحمات دوستان و برادر ارجمندمان جناب آقای دکتر مصطفی حسینی گلکار که با پیشنهاد اولیه تدوین این کتاب و پیگیری مستمر موجب شکل گیری این اثر شدند کمال تشکر را اشته شیم.

پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت

تابستان ۱۳۹۵